

Kedves Olvasóim!

Elérkeztünk ehhez a nyári-őszi számhoz is. E vezércikket tavasz kellős közepén írom, pontosan május elsején.

Ezennel is, a legutóbbi számunktól eltelt időszakban – a szerkesztőségi és újságírói munkákon kívül –, szerencsére és nagy megelégedésemre ez az elmúlt félév is szakmai tevékenységekben rendkívül gazdag volt és végre nem voltam frusztrált, hanem megérdemelt és méltó honoráriumokkal kompenzálták az alább végzett munkáim: műfordítás, történelmi és szakfordítások, huzamos ügyészégi- és igazságszolgáltatási fordítás és tolmácsolás, valamint felnőttoktatás (Szerk. mjgy.: egyetemi diplomásoknak).

Az előző vezércikkemben megemlítettem néhány szép eseményt, amelyet a folyóiratunknak köszönhetek. Ez a csoda még folytatódik: hála a specifikus történelmi, lingvisztikai cikkeimnek folyamatosan keresnek fel kutatók, történész tudósok, nyelvészek, etruszkológusok, hungarológusok és még sorolhatnám. Bizonyos zavarban is vagyok, hiszen nagy nehezen tudok megfelelően kielégítő választ adni mindenkinek. Egyetlen ember számára csak a levelezés ellenőrzése és lebonyolítása egy tisztességes napi elfoglaltságot jelenthetne. A fent említett, rendszeres, mindennapi [Szerk. mjgy.: szerencsére most is folyamatban lévő] szakmai lekötöttségeim miatt – amelyek igénybe vesznek teljes napokat –, kevés éjszakai órák álltak rendelkezésemre a történelmi és nyelvészeti kérdések megválaszolására.

Ezek közül itt van egy legutóbbi példa – természetesen a többi értékes levelező kizárása és megsértése nélkül – a sok közül: a híres író, művészettörténész, jogász és újságíró, **Czakó Gábor** februári jelentkezése, aki egy hosszú nyelvészeti tanulmányát mellékelve kérte véleményemet. Még mindig adósa vagyok, még nem tudtam neki érdemben válaszolni, hiszen a válasznak is hasonló nagyságrendű, alapos, szakmai igényű, tanulmányszerűnek kell lennie, s ehhez hosszabb időre van szükség. Menet közben lejegyeztem ezzel kapcsolatos gondolataimat, de még nem elégséges, nem felelhet meg az elvárásoknak.

Messzi 1978-ban vagy 1979-ben találkoztam vele először – nem személyesen –, hála az azokban az években megjelenő „A várkonyi krónika” c. regénynek. Nem emlékszem pontosan az évre: vagy végzős, tanári államvizsga előtt állóként, vagy már friss diplomás tanárként olvastam ezen könyvét. Egy azonban biztos, ha valaki akkoriban azt mondta volna nekem, hogy valamikor fel fog keresni engem a már akkor is nagy hírű író, a szemébe nevettem volna. De,

a leghihetlenebb események történhetnek meg a valóságban! Ez a tény nem akármilyen élmény számomra: ugyanis tanúbizonysága annak, hogy a tudományok és a kultúra területén nagyra becsült személyiségek olvasnak engem és felkeresnek, mert érdekesnek tartják irodalmi, történelmi, lingvisztikai, etnográfiai stb. vonatkozású cikkeimet, észrevételeimet, véleményeimet mind az „Osservatorio Letterario” nyomtatott és elektronikus oldalain, mind egyéb más irodalmi- és kulturális internetes portálon. Azokon való ritka jelenlétem

ellenére is magas az olvasottságom statisztikája, amely számok önmagukért beszélnek. Egy internetes irodalmi és kulturális magazinban a Top 30 legolvasottabb szerző közül az ötödik helyen vagyok. Tehát, mondhatom, egyáltalán nem rossz ez az eredmény, valóban elégedett lehetek és örvendezhetem, hiszen ez azt jelenti, hogy az esszéim, gondolataim nem falra hányt borsó. Mi többet kívánhatnék olvasóimtól? Az biztos, hogy az internet nagyon nagy segítséget adott és csak éljenezni tudom a számomra nyújtott kifogyhatatlan lehetőségeket. Bár az is igaz, hogy sok más oldala is van s ezek közül sok a negatív is, de – vallom – sok minden függ attól, hogy ki hogyan, mire használja a világhálót. Nekem egy nagy, elengedhetetlen kiegészítő munkaeszköz, testközelbe hozott hatalmas könyvtár és archívum, egy az egész világra néző óriási ablak, a tudományok és a kultúra legkülönbözőbb szférájában értékes kútforrás.

És íme – a legelképzeltetlenebb nehézségek ellenére is –, egy másik nagyon friss és kellemes élményem: egy bécsi magyar szerzőtől, **Hunnivári Zoltántól** kaptam felkérést könyvének olaszra fordítására. Az ügyészégi és oktatói munkám miatt ez a fordítás elég hosszú időbe telt, mivel erre csak a vacsora utáni esti és éjszakai órák maradtak, megosztva azokat a szerkesztőségi és újságírói, valamint műfordítói munkák között. Múlt év október végétől április 30-ig, a munka átadásának napjáig tartott e megbízásom teljesítése.

Hunnivári Zoltán ezen könyvéről az előző számunkban már írtam egy rövid ismertetőt, most ebben a számban általam kiválasztott részleteket közlök.

Ezen fordítói munka közben számomra remek lehetőség nyílt új ismeretek szerzésére, a régiak felelevenítésére és elmélyítésére, vagy éppen a zaklatott életritmusunk, a rohanó, észrevétlenül elillanó, mindig hiányzó idő miatt elfelejtettek újbóli felfedezésére... De gondoltunk-e egyáltalán arra, hogy valójában mi is az idő? Diana Tura nyomán azt mondhatjuk, hogy amióta az ember megfigyelte a fény és a sötétség egyszerű váltakozását, azóta kezdi érzékelni az időt és kezd eszmélni, és azonnal felvetette az idő definiálásának problematikáját. Arisztotelésztől Einsteinig filozófusok, tudósok századokon át

foglalkoztak az idő jelentésével s próbálták meghatározni ezt a nagyon elvont princípiumot, amely nagyon is konkrét az emberek mindennapi életének meghatározásában. A különféle filozófiai és tudományos idő-definíciók többé-kevésbé mind ismereteseek, de annál kevésbé az emberek által használt időmérésre szolgáló rendszerek. És aztán, mi a kalendárium, mi a kronológia? Ma már szinte mellőzzük a naptár működési rendszerét; hátrahagyunk éveket, hónapokat, heteket, napokat, órákat, percekét anélkül, hogy elgondolkodnánk eredetéről és az okairól, amelyek indokoltá tették az idő mérésének ezt a rendszerét.

Az időre, időszámításra, naptárra és a kronológiára vonatkozó kérdésekre rögtön a könyve elején megkapjuk a választ Hunnivári Zoltántól, hogy aztán ennek ismeretében tovább haladhassunk s elmélyíthessük a témát, hogy felfedezhessük az időszámításunkban, a kronológiánkban a hibát: történelmünk 200 éves időcsúszását. A kitalált középkor kérdését nemrég a német Heribert Illig vetette fel. Az ő elmélete szerint történelmünk három évszázada 614-911 között egyáltalán nem is létezett és ezen úr betöltésére fantáziadús írókat kértek fel, akik kitalálták a frankokat, palotamestereket, Nagy Károlyt és birodalmát stb. Ezen elmélet szerint a Julián Naptár bevezetése 297 éves időcsúszást szenvedett, azt i.sz. 253-ban kellett, hogy bevezessék. „Illig Kitalált középkor c. könyve állásfoglalásra készítette a magyar tudományos élet mértékadó személyiségeit, akik egyöntetűen elutasították az időugrás és az azzal járó időcsúszás lehetőségét is” - írja Hunnivári. A fordítás során történettudományi, csillagászati, matematikai és etimológiai kutatásokat is kellett végezniem, fejest kellett ugranom a múltbeli arab emírek birodalmába stb., hogy jobban megérthessek bizonyos témaköröket, gondolatokat, utalásokat vagy fogalmakat. Mondhatom, rendkívül fárasztó munka volt, de nagyon hasznos minden szempontból. Azért is mert újabb kérdések vetődnek fel, amelyek mélyebb kutatásra is ösztönöznek. [Szerk. mjgy. : pro vagy kontra.]

Ellenben, lám, íme itt van a tirannikus idő, amely – Hunnivári Zoltánt idézve – „mind a pillanatot, mind az örökkévalóságot egyesíti magában, zajtalanul és megszakítás nélkül hömpölyög, láthatatlanul, kitapinthatatlanul, megfoghatatlanul”...

Éppen emiatt és a vezércikk végéhez közeledvén témát kell váltanom:

Örömmel értesítem Önöket, hogy ez év áprilisában az Osservatorio Letterario egy újabb irodalmi füzetet is publikált: **Umberto Pasqui** „L'ombra delle stelle” [„A csillagok árnya”] novelláját.

Elérkezett az elköszönés pillanata, invitálom Önöket, hogy forgassák e folyóirat lapjait, jó olvasást kívánok és remélem, hogy ismét sikerült az Önök érdeklődését kiváltó alkotásokat, témákat összeválogatnom.

Kellemes nyári szabadságot kívánva szeretettel búcsúzom Önöktől! A viszonthallásra novemberben! *

* Hunnivári Zoltán: Forradalom a Kronológiában – a 200 éves időcsúszás, Anzsu Kft. di Sopron, 118 old.